RAADSVOORSTEL

Registratienummer	23.0006814

Datum raadsvergadering	22 juni 2023
Steller	M. Brattinga Kwartiermaker Duurzaamheid
Onderwerp	Beleidskader wind en zonne-energie Westfriesland
Portefeuillehouder	Wethouder H.P.J.M. ter Veen

Inleiding

Voor u ligt het beleidskader Wind en zonne-energie Westfriesland. Hiermee willen we een zorgvuldige invulling geven aan de RES-zoekgebieden. We hebben de kaders regionaal opgesteld: soms lopen er gemeentegrenzen door zoekgebieden en we willen zorgvuldig en eenduidig omgaan met ons Westfriese landschap.

Dit beleidskader biedt kaders en richtlijnen voor zowel initiatiefnemers van projecten als voor ondernemers in duurzame energieopwekking.

Samengevat: met dit beleidskader kunnen we op transparante en herkenbare wijze aan de slag met concrete projecten voor duurzame energieopwekking in de RES-zoekgebieden.

Beslispunt

1. Het beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland vast te stellen.

Beoogd maatschappelijk effect

Het beleidskader draagt bij aan een leefbare en duurzame gemeente. Met dit beleidskader komen we tot een zorgvuldige invulling van de RES-zoekgebieden in Westfriesland. Het is voor initiatiefnemers duidelijk wat we als gemeente vragen als het gaat om plannen voor duurzame opwek, inclusief het betrekken van de omgeving. Ook geven we ruimte aan ondernemers om op erven duurzame energie voor eigen gebruik op te wekken. Hiermee dragen we bij aan de Nationale Klimaatdoelen en de regionale opgave voor een energieneutraal Westfriesland. Het beleidskader draagt bij aan een leefbare en duurzame gemeente.

Argumenten

Deze beleidskaders dragen bij aan het coalitiedoel dat Opmeer over 4 jaar ‘is ingericht op de toekomst met zichtbare resultaten op het gebied van duurzaamheid en energieopwekking’.

De beleidskaders zijn een belangrijk instrument om de duurzame opwek van elektriciteit verder uit te bouwen naar een Energieneutraal Westfriesland in 2040. Dat is een forse opgave: in 2019 verbruikten we 4,4 TWh aan energie. Om de ambitie waar te (kunnen) maken moet er enerzijds grootschalig energie bespaard worden (verminderen van de vraag) en anderzijds moet er worden gezocht naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie.

Zon op dak

De gemeenten zetten ook in op het realiseren van zon op dak. In het bod van 0,7 TWh is het aandeel zon op dak 30%. Dit betreft 45% van het potentieel dat in onze regio aan grote daken beschikbaar is. Deze 45% is een ambitie die in 2030 gerealiseerd moet zijn: een behoorlijk grote ambitie, vooral gelet op het feit dat er slechts een ruime 6,5 jaar resten om deze doelstelling te halen.

Initiatiefnemers

We vinden het belangrijk dat een initiatiefnemer samen met de omgeving tot een gedragen en kwalitatief plan komt; een plan dat van meerwaarde is voor de omgeving - bijvoorbeeld omdat de omgeving meedoet in de planvorming en financieel meeprofiteert en/of omdat het gebied aantrekkelijker wordt, met ruimte voor biodiversiteit, waterberging en/of recreatie.

Kanttekeningen

Met deze beleidskaders kunnen initiatieven voor zonne- en windenergie alleen worden ontplooid binnen de aangewezen RES-zoekgebieden. Initiatieven buiten deze zoekgebieden worden niet in behandeling genomen.

Het waarmaken van de ambitie om binnen zes jaar 30% zon op dak te realiseren is een grote uitdaging. Het overgrote deel van de daken is immers niet in eigendom van overheden, bovendien worstelen netbeheerders met capaciteit en daarnaast er is geen wetgeving om zon op dak af te dwingen. Projecten voor zon op dak zijn meestal vergunningsvrij en daarom ook geen onderwerp in het beleidskader.

Ondernemers hebben de gemeente gevraagd om ruimte te bieden om met zowel zonne- als windenergie tot een energie neutrale bedrijfsvoering te komen. Met de nu geboden ruimte in de beleidskaders kunnen ondernemers minder afhankelijk van aardgas worden, de energierekening kan omlaag en dit samen draagt bij aan een economisch sterkere onderneming. Daarbij gaan we ervan uit dat de ondernemer eerst het dak bekleedt met zonnepanelen. Pas daarna staan we toe dat duurzame energie wordt opgewekt op het bouwvlak. Dit kan met zonne- en windenergie.

De mogelijkheid bestaat dat de raad de beleidskaders niet vaststelt. Dit betekent dat elk initiatief apart wordt beoordeeld en daarbij is het risico op willekeur in zowel aanpak als beoordeling. Een dergelijke aanpak leidt tot onduidelijkheid voor zowel initiatiefnemers als voor omwonenden en tenslotte ook bij de interne gemeentelijke organisatie. Ook is de ruimtelijke inpassing van een zonneweide niet goed geborgd. De verwachting is dat de doorlooptijden van initiatieven dan langer

worden, waarmee de afgesproken doelstelling van een energieneutraal Westfriesland mogelijk niet wordt gehaald.

Wettelijk kader

Op grond van artikel 4:81, eerste lid van de Awb kan een bestuursorgaan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid. Het ruimtelijk beleid is een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad (op grond van artikel 3.1 van de Wro), waardoor de bevoegdheid tot het vaststellen dan dit beleidskader bij de gemeenteraad ligt.

Bij het vaststellen van dit beleid is rekening gehouden met de RES-NHN. De RES is een uitwerking van het klimaatakkoord. In de RES zijn alleen zoekgebieden opgenomen voor zonneweides, de beleidskaders geven ook handvatten voor de invulling voor windopwek mocht daar in toekomst voor worden gekozen. Het beleidskader draagt bij aan de doelstelling om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit ligt vast in het Pact van Westfriesland. Energieneutraal betekent dat in 2040 de totale vraag naar energie even groot is als het aanbod aan duurzame energie.

Het beleidskader geeft richting in de vele wetten en regels die er al zijn en is een aanvulling op de bestaande provinciale en gemeentelijke verordeningen. De bestaande wet- en regelgeving blijft ongewijzigd van kracht en bij tegenstrijdigheden zal samen met het bevoegd gezag gekeken worden welke opties er mogelijk zijn. Voor de beoordeling van (principe-) aanvragen omgevingsvergunningen wordt, naast andere ruimtelijke aspecten, getoetst aan dit beleid.

Burgerparticipatie

Dit beleidskader is tot stand gekomen met inbreng van inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. In 2022 haalden we input op bij Westfriese inwoners. Met een enquête onder een representatief deel van de inwoners vroegen we inwoners naar hun mening en ideeën. De resultaten van deze enquête vindt u in bijlage 2. Eind vorig jaar organiseerden we een informatieavond voor samenwerkingspartners. Zo waren kernraden, energiecoöperaties, natuurorganisaties en LTO bij deze avond aanwezig. Ook deze opbrengsten verwerkten we in dit beleidskader.

Begin februari 2023 gaven we het conceptbeleidskader vrij voor reacties. Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden konden zes weken lang hun reactie insturen. Ter ondersteuning hiervan organiseerden hiervoor ook een informatieavond in het gemeentehuis. Hierbij was de belangstelling groot bij zowel inwoners als raadsleden. We hebben alle reacties verwerkt in een ‘Westfriese reactienota’. Wat opvalt is dat weinig reacties over het beleidskader zelf gaan; de reacties gaan veelal over de invulling van het duurzaamheidsbeleid in de meest brede zin van het woord. U kunt hierbij denken aan onderwerpen als waterstof, geothermie en de rol van energiecoöperaties. We nemen deze zienswijzen graag ter harte bij de verdere vormgeving en uitvoering van ons beleid. De reactienota vindt u in bijlage 3.

Financiën

Er zijn geen financiële consequenties.

Communicatie, uitvoering en verantwoording

Als de beleidskaders zijn vastgesteld communiceren we hierover via verschillende kanalen en worden de beleidskaders online gezet. Initiatiefnemers kunnen vervolgens hun principeverzoek indienen waarna de reguliere aanvraagprocedure wordt gestart. Een uitgebreide toelichting op de procedure vindt u ook in het beleidskader.

De voortgang van initiatieven voor zonne- en windenergie zal per gemeente worden opgenomen in de RES-monitor. Hiermee leggen we als gemeente verantwoording af over de RES-opgave aan de regio, provincie en het Rijk.

Op basis van de RES-monitor worden de zoekgebieden elke twee jaar geëvalueerd, waarna een eventuele wijziging of herijking aan de raad wordt voorgelegd. Een moment van herijking van de RES NHN is nu voorzien in 2024.

Bijlagen

B1. Beleidskader wind- en zonne-energie in Westfriesland
B1a. Addendum beleidskader wind- en zonne-energie in Westfriesland
B2. Resultaten enquête duurzame energieopwekking
B3. Reactienota

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op het Nationale Klimaatakkoord en gelet op het de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord die op 23 juni 2021 is vastgesteld;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 9 mei 2023;

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende vergadering van 8 juni 2023;

besluit:

1. Het beleidskader wind en zonne-energie Westfriesland vast te stellen, **met de toevoeging van onderstaande tekst op bladzijde 9 onder '*Algemene uitgangspunten voor zonneparken binnen RES zoekgebieden in Westfriesland*'[1]:**

   Voor zonneparken op land, die aan de eisen van natuurbehoud en/of biodiversiteit moeten voldoen, gelden de volgende voorwaarden:
   - **de maximale oppervlakte aan zonnepanelen mag niet meer zijn dan 45% van de oppervlakte van de grond van het zonnepark waar de panelen op komen te liggen;**
   - **de maximale breedte van de tafels mag niet meer zijn dan 400 cm;**
   - **de hoogte van de tafels boven de grond moet minimaal 75 cm zijn;**
   - **de afstand tussen de rijen tafels moet minimaal 250 cm zijn;**
   - **de panelen moeten in landscape worden gelegd, tevens dient er tussen de bovenliggende en onderliggende panelen een ruimte te zijn van minimaal 2 cm om regenwater onder de panelen te krijgen;**
   - **bij zonneparken op voormalige landbouwgrond moet het maaisel worden afgevoerd totdat de grond geschikt is voor de biodiversiteit waarnaar wordt gestreefd.**

Aldus besloten in de raadsvergadering van 22 juni 2023.

voorzitter
G.J. van den Hengel

griffier
L. Gijben

[1] **Amendement 17.1 van de fracties van DSV en Gemeentebelangen**